

Metin: Din veya İnanç Özgürlüğü - Giriş

İzleyeceğimiz video düşünce, vicdan, din veya inanç özgürlüğünün neleri kapsadığını ve ne zaman, nasıl sınırlanabileceğini inceleyen 8 videodan ilkidir. Bu giriş bölümüne, insan hakları ile neyin ve kimin korunduğunu, din veya inanç özgürlüğünün bize hangi hakları sağladığını öğrenerek başlayacağız.

Önce size bir soru sormak istiyorum! Din veya inanç özgürlüğü hangi dinleri korur?

Sizce bütün dünyaya yayılmış büyük dinleri mi?

Yoksa küçük veya alışılmadık dinler de dahil olmak üzere bütün dinleri mi? Belki de her dini ve her inancı koruyordur?

Aslında bu hileli bir soruydu. Size hangi dinleri korur diye sordum. İnsanlar genelde din veya inanç özgürlüğünün dinleri ve inançları koruduğunu düşünür, fakat işin aslı öyle değildir! Diğer tüm insan hakları açısından olduğu gibi, din veya inanç özgürlüğü de dinleri veya inançları değil, insanları korur.

Din veya inanç özgürlüğü, eski dinlere, yeni dinlere, bir ülkede geleneksel olan dinlere ve geleneksel olmayan dinlere inanan, kendisini bunlarla özdeşleştiren veya buna göre ibadet eden insanları korur. Ayrıca, hangi ülkede yaşadıklarına bakmaksızın, ateistler, hümanistler ve pasifistler gibi temel yaşamsal konulara dair din dışı inançlara sahip olan insanları da korur.

Din veya inanç özgürlüğü din veya inanç ile hiçbir şekilde ilgilenmeyenleri bile korur.

Başka bir ifadeyle, din veya inanç özgürlüğü herkesi korur! Peki ne gibi koruma veya haklara sahibiz? Bunun için uluslararası insan hakları bildirgelerine ve sözleşmelerine bakmamız gerekir. Bunlardan en önemli iki tanesi:

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin (İHEB) 18. maddesi ile

Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşme'nin (MSHS) 18. maddesidir.

BM bildirgeleri siyasi niyet açıklamasından ibarettir, fakat antlaşma ve sözleşmeler üye devletler açısından yasal olarak bağlayıcıdır. Gelin şimdi Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'ne göz atalım.

18. madde

1. Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahip olacaktır. Bu hak, herkesin istediği dine veya inanca sahip olması ya da bunları benimsemesi özgürlüğünü ve herkesin aleni veya özel olarak, bireysel ya da başkaları ile birlikte toplu olarak, kendi din ya da inancını ibadet, icra, bunun icaplarını yerine getirme ya da öğretme bakımından ortaya koyma özgürlüğünü de içerir.

2. Hiç kimse, kendi seçtiği bir din ya da inanca sahip olma ya da bunu benimseme özgürlüğünü zedeleyecek bir baskıya maruz bırakılamaz.

3. Bir kimsenin kendi dinini veya inançlarını ortaya koyma özgürlüğüne ancak yasalarla belirlenen ve kamu güvenliğini, düzenini, sağlığını, ahlakını ya da başkalarının temel hak ve özgürlüklerini korumak için gerekli kısıtlamalar getirilebilir.

4. Bu Sözleşme'ye Taraf Devletler, ana-babaların ve, uygulanabilir olan durumlarda, yasalarca saptanmış vasilerin, çocuklarına kendi inançlarına uygun bir dinsel ve ahlaki eğitim verme özgürlüklerine saygı göstermekle yükümlüdürler.

Peki korunan insanlar fiilen ne anlama geliyor? Bizler hangi haklara sahibiz? Uluslararası hukukun din ve inanç ile ilgili sağladığı hakları yedi başlık altında toplanabilir:

İlk iki başlık, din veya inanç özgürlüğünün özünü oluşturur:

- Bir dine veya inanca sahip olma, bunu seçme, değiştirme veya bırakma özgürlüğü ve
- Bir dinin veya inancın icaplarını yerine getirme veya bunu ortaya koyma özgürlüğü.
- Bunların ötesinde, din veya inanç konusunda baskıya ve
- Ayrımcılığa karşı korunma hakkı,
- Ebeveynlerin ve çocukların din ve inanç ile ilgili hakları,
- Vicdani ret hakkı.

Din veya inanç özgürlüğünün bir diğer temel unsuru, sağlanmış olan hakların nasıl ve ne zaman sınırlanabileceği ile ilgili kurallardır.

İnternet sitemizde bu başlıkların her birini ayrı ayrı ele alan ve bunların uygulamada ne anlama geldiğini derinlemesine inceleyen filmler yer almaktadır.

Telif hakkı: SMC 2018